

A szerző – súlyt adva kritikájának – külön fejezetet szentel a nyilvános adománygyűjtés szabályozatlanságának. A nyilvános adománygyűjtés módszerét, körülményeit a magyar törvények egyáltalán nem rögzítik, ami angolszász országokban elképzelhetetlen lenne.

A könyv két rövid, de tartalmas fejezettel zárul. A nonprofit szervezetek adójogának vázlatát kimunkáló fejezet a szerző egy korábbi tanulmányára épít, mely német nyelven jelent meg. E rész jogászoktól nem megszokott érzékletességgel és gyakorlatiassággal tárgyalja a témát. Az európai jog és a nonprofit jog viszonyát ismertető záró fejezet a jogalkotási terveket és az Európai Bíróság gyakorlatát elemzi érintőlegesen, talán túl gyorsan is lekerekítve az amúgy érdekes és még kifejtésre érdemes mondanót.

Csehi Zoltán dolgozatán érződik a tudományos elmélyülés, a dogmatikai útkeresés igénye, s mindez mesterien ötvöződik a gyakorlat szempontjaival. Hangsúlyozandó, hogy e kis könyv hézagpótló alkotás, felvetései kihívást jelentenek *de lege lata* és *ferenda*. Remélhető, hogy a vázlat valójában valami átfogóbb megnyilatkozás vázlat, és sor kerül majdan a magánjogi alapítvány problémakörét tárgyaló műhöz hasonló mélységű, részletes monográfia megírására is a szerző részéről.

RÓZSA DÁNIEL
doktorandusz (PPKE JÁK)

A MÉDIA ÉS A MÉDIAJOG

GOLDBERG, DAVID – SUTTER, GAVIN – WALDEN, IAN (EDS.)

Media Law and Practice

Oxford – New York: Oxford University Press, 2009, 640.

KOLTAY ANDRÁS
egyetemi adjunktus (PPKE JÁK)

Az Oxford University Press által gondozott legújabb médiajogi kötet teljes áttekintést ad az Egyesült Királyság – és ennek ürügyén az Európai Unió – médiaszabályozásáról. A kötet minden egyes fejezetét más-más szerző jegyzi. Akadnak köztük gyakorlati szakemberek és tudományos kutatók is (az adott szerző legtöbbször egyébként mindkét halmazba beletartozik, elvégre elmélet és gyakorlat ideális esetben kéz a kézben jár).

Az angolszász jog a mi szemünknek szinte már-már zavaróan pragmatikus, az egyes fejezetek nélkülözik a hosszas teoretikus fejtegetéseket, és szinte kizárólag a tényleges jog, illetve a bírói gyakorlat elemzését végzik el. Ennek oka nem abban keresendő, hogy az angolok fittyet hányanak bármiféle elvre vagy elméletre, sokkal inkább a

common law jogászai gondolkodásmódjában keresendő. A *common law* elsősorban megoldandó problémákat, megválaszolható kérdéseket azonosít, de miközben megoldja és megválaszolja azokat, teszi ezt mindvégig a jogászság fejében az elmúlt évszázadok folyamán rögzült elméleti alapokat magától értetődő természetességgel figyelembe véve – a kötet elsődleges célközönségének tehát kevésbé van szüksége az alapok újbóli és újbóli megemlékezésére.

A következőkben – a kontinentális olvasó kedvéért – áttekintjük azon alapvető, és a kötet bevezetőjében röviden összefoglalt elveket, megfontolásokat, amelyek a média-jog területén és a szabályozás mögött találhatóak, amelyek bármely európai államban érvényesek lehetnek, és amelyek valamennyi fejezet kiindulópontjaiként szolgáltak.

Sajtószabadság az Egyesült Királyságban

A sajtószabadság, illetve a sajtó szabályozása Angliában évszázadokig nem jelentett mást, mint a lapindítás szabadságát és a cenzúra alóli mentességet. Európában elsőként Angliában szűnt meg a cenzúra (rövid ideig 1640-ben, majd véglegesen 1694-ben), és az e vívmánnyal szemlátomást elégedett britek sokáig nem is kívántak vesződni a sajtó alkotmányos és jogi státuszának, jogainak és kötelezettségeinek meghatározásával. A Blackstone nyomán általánossá vált nézet, mely szerint a sajtó szabadsága az előzetes korlátozásoktól való mentességet jelenti,¹ de utólagos szankciók által egyéb érdekek védelmében a sajtó széles körben korlátozható, csak a múlt században kérdőjeleződött meg, bár A. V. Dicey már a XIX. század végén némi malíciával jegyezte meg, hogy „a sajtószabadság Angliában az, amit tizenkét boltos [ti. az esküdtszék] annak mond”.²

Az angol jog egészen a legutóbbi időig sikerrel küzdött a sajtó alkotmányos státuszának törvénybe foglalása ellen (mégis, aligha mondaná bárki is, hogy mindeközben az angol sajtó nem volt szabad), de végül az 1998-as Human Rights Act beemelte az 1950-es római egyezményt („Az alapvető emberi jogok és szabadságok védelméről”), azaz közkeletű nevén az Emberi Jogok Európai Egyezményét a jogrendszerbe. Ezzel – illetve az egyezmény sajtóról is rendelkező 10. cikkelyének belső jog általi elismerésével – a sajtószabadság mindenkit általánosan megillető alapjoggá vált. Ez a fejlemény ugyan nem forgatta fel fenekéstől a média-jog korábbi szabályait, de a Human Rights Act 2002-es hatálybalépése óta eltelt időszak média-jog területén született bírósági döntései némelyikén már érezni lehet a szemléletbeli változás hatásait.³ E változás jelentős leegyszerűsítéssel élve a következőképpen foglalható össze: míg korábban a sajtó szabadsága egy volt a konkrét ügyben releváns érdekek, a döntés lehetséges szempontjai közül, most már alapvető jog, amelyet kiemelt súllyal kell mér-

¹ WILLIAM BLACKSTONE: *Commentaries on the Laws of England*. 4. kötet. 16. kiadás. (Első megjelenés: 1765–69.) London: 1825, 151–152.

² ALBERT VENN DICEY: *Bevezetés az angol alkotmányjogba*. Budapest: Magyar Tudományos Akadémia, 1902, 412.

³ ERIC BARENDT: Freedom of expression in the United Kingdom under the Human Rights Act 1998. Symposium: An ocean apart? Freedom of expression in Europe and the United States. *Indiana Law Journal* 2009, 851.

legre tenni, és amelynek lehetőség szerint érvényesülnie kell (mindazonáltal a bíróságok mérlegelési jogát nem szünteti meg, tehát „elsőbbsége” nem automatikus). A brit médiajog egyik legfőbb aktuális kérdése az európai hatások beszüremkedésének kezelése, az új mércék alkalmazása felőli döntés, azok hatásának mérlegelése, és Európa illetén való „házhoz jövele” a kötet minden egyes fejezetén érezhető nyomot hagy. Míg korábban az európai példák legfeljebb színes kuriózumként szerepeltek hasonló művek lapjain, immáron a tárgyalás integráns részét képezik, mint többé-kevésbé kötelező előírások.

Sajtó és média – terminológiai kérdések

A médiajogban hemzsegnek azon kérdések, amelyekben a szakemberek között nincs egyetértés. Már a „média” fogalmának tartalma felől is viták folynak. A jogi terminológiában, követve a társadalomtudományok és a köznyelv példáját, kezdi végleg átvenni a „sajtó” helyét a „média” kifejezés. Első ránézésre utóbbi mintha tágabb kört ölelné föl: amikor a médiáról beszélünk, általában beleértünk minden olyan jelenséget, az információs társadalomban elterjedt közlési módot, amely információt közvetít. A médiavilágba beletartozhatnak a mozifilmek éppúgy, mint a reklámlapok az utcán, a tömegközlekedési járműveken. A mobiltelefonon letölthető tartalom éppúgy lehet „média”, mint a teljes internet. A „sajtó” fogalma ezzel szemben szűkebb körben értelmezendő. A fogalom azonban nem korlátozódik eredeti jelentésére, a sajtópréssé igénybevételével kinyomatott könyvekre és újságokra. Előbbiek az évszázadok során már kikerültek a sajtó kategóriájából: a könyvkiadás szabadságát ma már nem a sajtószabadság fogalmán belül értelmezzük. A technikai fejlődés eredményeképpen ellenben beszélhetünk „írott” vagy „nyomatott” sajtóról, „elektronikus” sajtóról vagy médiáról (televízió és rádió), illetve az interneten található egyes olyan tartalmakról, amelyek beletartozhatnak a sajtó/média fogalmába.

Ellenben amikor a média szabadságáról beszélünk, hagyományosan szinte kizárólag a „sajtószabadság” kifejezést használjuk: az EU sem tesz másként, amikor a 2000-ben kihirdetett Alapjogi Chartájában a sajtószabadság tiszteletben tartását írja elő. A médiajog talán legizgalmasabb kérdései éppen a sajtószabadság korlátaival kapcsolatosak; a gyűlöletbeszéd, személyiségvédelem, erkölcsvédelem minden országban, naponta a közélet porondján megvitatásra kerülő témák. Szerencsésebb tehát, ha általános, elvi szinten nem teszünk különbséget „média” és „sajtó” között.

Az európai uniós jog – és könyvünk is – a média kifejezést a hagyományos műsor-szórásra, illetve újabban az interneten megjelenő audiovizuális, szerkesztett tartalmakra alkalmazza, és elsősorban a mozgóképekben megjelenő tartalmakat vonja a közösségi szabályozás hatálya alá.

E terület legfontosabb uniós normája, az Audiovizuális Médiaszolgáltatásokról szóló EK irányelv alapján „audiovizuális médiaszolgáltatás”, ami: 1. a Római Szerződés szerinti gazdasági szolgáltatás, 2. amelyért egy médiaszolgáltató szerkesztői felelősséget visel, 3. amelynek elsődleges célja műsorszámoknak tájékoztatás, szórakoztatás vagy nevelés céljából a nyilvánossághoz való eljuttatása, 4. valamely elektronikus hírközlő hálózaton keresztül. Ennek további két formája létezik, a „lekérhető audiovizuális médiaszolgáltatás” („olyan, médiaszolgáltató által nyújtott audiovizuális

médiaszolgáltatás, amelyben a médiaszolgáltató által összeállított műsorkínálat alapján a felhasználó egyéni kérés alapján, az általa kiválasztott időpontban tekintheti meg a műsorszámokat”) és a lineáris, „televíziós műsorszolgáltatás” („a médiaszolgáltató által nyújtott, műsorszámok műsorrend alapján történő egyidejű megtekintését lehetővé tevő audiovizuális médiaszolgáltatás”). Műsorszámnak csak a mozgóképek televíziós vagy ahhoz hasonló bemutatása sorozata számít, az irányelv nem vonatkozik a rádiós tartalmakra.

A technikai fejlődés következtében tehát megkérdőjeleződtek a „televízió” és a „rádió” korábban használt fogalmai. Ma már nem csak úgy lehet „mozgóképeket” nézni otthon, ha leülünk a tévé elé, vagy kikölszönzünk egy filmet. Létezik egyedileg lekérhető műsor (video on demand) és szinte minden műsor megtalálható az interneten is. A német „Rundfunk”, vagy az angol „broadcasting” hagyományos kategóriái is csak akkor maradhatnak érvényesek, ha immáron nem csupán egy adott műsorterjesztő platformon közvetített szolgáltatások tekintetében alkalmazzuk őket, hanem platformoktól függetlenül, bármely szolgáltatásra kiterjesztjük használatukat. A német Alkotmánybíróság 1990-es határozata e tekintetben megelőzte korát, amikor kimondta, hogy az „elektronikus média” fogalma nem határozható meg teljes pontossággal, és a sajtószabadság fogalma, alkalmazási köre semmiképpen sem köthető konkrét technikákhoz (BVerfGE 83, 238.). Az elektronikus sajtó/média tehát ma már nem a televíziót és a rádiót jelenti, hanem a hagyományos, lineáris műsorszolgáltatáson túl magában foglalja a lekérhető műsorszolgáltatásokat is (természetesen, ellentétben az uniós irányelvvel, ideértve a rádiós, azaz kizárólag hangok sorozatából álló tartalmakat is).

Ezek alapján a média világa nem csak önmagában sokszínű, de változatos jogi megoldásokat is igényel. Így más médiajogi előírásokat igényelne egy:

1. szerkesztés nélküli internetes honlap (pl. a YouTube),
2. szerkesztett internetes blog (pl. a comment.blog.hu),
3. internetes újság, amely csak szöveges és fényképes tartalmat nyújt,
4. audiovizuális műsorszámot is közlétező internetes újság vagy nyomtatott sajtótermék online megjelenése (pl. az index.hu vagy a Magyar Nemzet Online),
5. nyomtatott újság vagy folyóirat (pl. a HVG),
6. lekérhető médiaszolgáltatás (pl. a T-Home IPTV-n keresztül elérhető filmtára),
7. lineáris televíziós vagy rádiós műsorszolgáltató (RTL Klub vagy Class FM),
8. lekérhető közszolgálati médiaszolgáltatás (egyelőre nem létezik),
9. lineáris közszolgálati televíziós vagy rádiós műsorszolgáltató (Magyar Televízió, Duna Televízió, Magyar Rádió).

Az 1–3. kategóriák esetében jelenleg ágazati szabályozás csak a használt infrastruktúrára vonatkozóan létezik, amely a tartalmat csak közvetve érinti, a 4., 6. és 8. kategóriákban egyelőre át nem ültetett uniós szabályozás létezik, az 5. csoportra a Sajtótörvény, a 7. és 9. körbe tartozó médiumokra a Sajtótörvény és a Médiatörvény vonatkozik.

A szabályozás mögötti érdekek

A médiajog nem önmagáért való, és nem elsősorban a médiajogások kenyérkeresetének biztosítását célozza. Még mielőtt elmerülnénk az aprólékos részletszabályok sodró árájában, meg kell látnunk a teljes jogterület létét igazoló alapokat. Nem az a legfon-

tosabb kérdés, hogy hogyan (szabályozzuk ezt vagy azt a problémát), hanem hogy miért (van szükség a szabályozásra)? A médiajog bőséggel szolgáltat választ utóbbi kérdésekre. Felfedezhető benne azon mögöttes értékrendszer, amely a konkrét előírások által közvetítve jelenik meg a médiát szabályozó bonyolult jogi szisztémában.

A piaci erők és a nagymértékű nemzetköziesedés, a határok virtuális leomlása a médiatermékek előtt, valamint a globalizáció és a tőkekoncentráció hatására a média-szabályozás területén jelentős liberalizáció figyelhető meg az elmúlt évtizedekben. Nyugat-Európában mindenhol megindult a kereskedelmi televíziózás és rádiózás, lazultak a tulajdoni korlátok és a kötelező tartalmi előírások. A nagyobb szabadság önmagában is érték lehet; Közép-Kelet-Európából nézve a világ 1989 után végre kinyílt. A nagyobb médiaszabadság azonban nem önérték, gyümölcseit az egyéneknek és a közösségnek is élveznie kell. A liberalizáció tárhódításával immár nem az vált fő kérdéssé, hogy miként lehet kiszabadítani a médiát az állam diktatúrája alól, hanem arra is választ kell keresnünk, miként lesz képes a jogi szabályozás a médiát rákényszeríteni az egyes részleteiben folytonosan változó, de alapvető elveit tekintve mindmáig érintetlen médiajog meghatározó elveinek megfelelő működésre, illetve a közösségi érdekeknek való megfelelésre.

Bár a média világa folyamatosan és rendkívüli sebességgel változik, az új és még újabb technológiák pedig jelentősen kihatnak a szabályozás terjedelmére és alkalmazhatóságára is, e rohamtempójú átalakulás mögött jól kirajzolódnak azon érdekek, illetve elvi megfontolások, amelyek biztosítják e jogterület alapjainak állandóságát. Jóllehet a változás gyors, talán túlzás lenne „médiáforradalomról” (esetleg *cyberforradalomról*) beszélni, mint sokan teszik. Az alapvető elvek, illetve az elérni kívánt célok változatlansága ugyanis biztosítja a jog folyamatos jelenlétét e területen, az állam tartózkodását a jelentős mértékű deregulációtól, és így elsősorban a szabályozás mértéke illetve módja felőli vitákat tesz lehetővé.

A médiajog a szabad országok által a média működésével kapcsolatban közösen vallott morális alapokra épül. A média más, mint a többi, a piacon kínált szolgáltatás. A társadalom kohéziójának elősegítésére, a közösség vitáinak lebonyolítására, a nemzeti és az egyetemes kultúra terjesztésére képes eszközt tisztelünk benne. A média szabályozása tehát egyszerre szolgálja gyakorlójának érdekeit (így hasznoszerzési szándékait), biztosítja annak szabadságát, és óvja a közérdeket a piaci szereplők mozgásterének némi szűkítése árán. Nem ítélik az egyes ember felett, aki lehet öntudatlan médiafogyasztó, vagy öntudatos, cselekvő állampolgár – a médiaszabályozás mindkettő igényeit megpróbálja kielégíteni. A modern médiajog elsősorban kérdése ennek megfelelően az, hogy miként lesz képes megteremteni a szükséges egyensúlyt a közérdek és az azzal lehetségesen szembenálló magánérdekek között. A következőkben áttekintjük a médiaszabályozás mögött álló alapvető érdekeket, a szabályozás legfontosabb szempontjait, illetve indokait.

1. Negyedik hatalmi ág?

A média feladata felől folytatott diskurzusok kezdetben szinte kizárólag annak közérdekű feladatait hangsúlyozták. Eszerint létezésének, illetve szabadságának legfőbb értelmét a nyílt közösségi, közéleti vita lebonyolításának rá testált feladata adja meg.

A médián keresztül valósul meg az államhatalom ellenőrzése, az általa biztosított fórumok teszik lehetővé a sokszínű, szabad eszmecsere, illetve az azt követő közös döntéshozatalt. Az unalomig ismert közhely szerint a média „a negyedik hatalmi ág”. Az elsőként a XIX. században a skót Thomas Carlyle által papírra vetett „negyedik rend” (*fourth estate*) metafora (mely szerint a sajtó a parlamentben helyet foglaló három rendhez hasonló hatalommal bír) elterjedése legalábbis jelzi a közfelfogás által a médiának tulajdonított jelentőséget.

A modern democráciákban e jelentős szerep kétségbevonhatatlan. A média és a demokrácia kapcsolata az egész médiaszabályozás egyik legfontosabb alapja, első számú morális fundamentuma. A habermasi „okoskodó közösség” folytonosan üldözött, de teljességében soha el nem érhető európai ideáljából fakad mindez. Jürgen Habermas szerint a lassan, évszázadok alatt kialakuló „társadalmi nyilvánosság” egyes elemei (a kávéházaktól, a szalonoktól az újságokig és a könyvtárakig) együttesen járultak hozzá az igazságkeresés, a racionális közgondolkodás és a kritikai szemléletmód kialakulásához, a demokratizálódás folyamatának lassú és fokozatos megindulásához. A nyilvánosság biztosította az információkhoz való hozzáférést, és idővel akkora jelentőségre tett szert, hogy képessé vált az állam korlátozására. Így jutunk el a *deliberatív demokráciához*, ahol gondos mérlegelés, megfontolás és vita után közös akarattal születnek meg a többségi döntések. A média szabadsága segítette elő a demokrácia megszületését, és fontos szerep hárul rá „életben tartása” érdekében is.

2. A kultúra védőbástyája?

A média kiválóan alkalmas eszköz a (nemzeti, kisebbségi, európai) kultúra terjesztésére. Ez a lehetőség magában hordozza a felelősséget is. A média és a kultúra ugyanakkor bonyolult és ellentmondásos viszonyban áll egymással: a média tömegeket képes megszólítani, és tömegek ízlését képes alakítani, formálja a kulturális környezetet, de a piaci logika folytán a média „fősodra” nem tekinti feladatának a magas színvonalú kulturális termékek közvetítését, bemutatását. Ennek ellenére (vagy talán éppen emiatt) a médiaszabályozás igyekszik előírni a piaci szereplők számára e „kulturális misszió” bizonyos mértékű felvállalását. Hogy a médiának milyen típusú és minőségű kultúrát kell közvetítenie, azon persze lehet és kell is vitatkozni. Az európai jog mindenesetre a nemzeti kultúra megóvása érdekében méltányolhatóan tartja az állami beavatkozást. A gondolat, mely szerint Európa elsősorban *lelki és kulturális közösség*, eredetileg az európai integrációs törekvések szellemi alapjának számított.

Nem szabad elfeledkezni arról sem, hogy a média nem csupán közvetíti, hanem maga is teremti a kultúrát, új műfajokat alkot, és korábbiakat helyez új kontextusba. Feladata tehát nem merül ki pusztán a közvetítésben, a hagyományos kulturális kánonok bemutatásán túl a kultúra progressziójában is szerepet kell vállalnia.

3. Egyén és közösség

A médiaszabályozás egyszerre veszi figyelembe az egyén (a médiatulajdonos vagy a tartalmak befogadója) és a közösség (egyes csoportok vagy az egész társadalom) érdekeit. A sajtószabadság összetett fogalma szintúgy magában hordozza eltérő – és olykor

ellentmondásba kerül – érdekek „kényszerházasságát”, szükségszerűen megteremtendő harmóniáját. Az egyénnek joga van újságot vagy műsorszolgáltatót alapítani, de ha a befogadói oldalon áll, joggal várja el a kellően sokszínű és könnyen hozzáférhető kínálatot, a szórakoztatást és a megfelelő tájékoztatást a közösséget érintő ügyek tekintetében. A közösség érdekei olykor erősebbek lehetnek, mint az egyéni szabadság szempontja, de az így felállított korlátok soha nem csorbíthatják aránytalanul az egyéni szabadságot, az egyén mozgásterét.

4. *A technológia szerepe*

A digitalizáció és a konvergencia folyamatosan rajzolják újra a médiatérképet. A teljesen digitalizált médiavilágban a jelenleginél is jóval több műsorszolgáltató működik majd, az új technológia megnöveli az egyes platformokon (földfelszíni, vezetékes, műholdas sugárzás, valamint internetes műsorszolgáltatás) elérhető tartalmak számát, miközben megkérdőjelezi a nyomtatott sajtótermékek jövőjét.

A technikai értelemben vett – és korábban az elektronikus média szabályozásának egyik legfőbb indokaként emlegetett – *szűkösség* így végleg a múlté lesz. A jövő digitalizált médiájában egységes adatokat lesz képes értelmezni és megjeleníteni a mobiltelefon, a számítógép és a televízió – az egyes médiumok, vagy platformok egymáshoz közeledését hívjuk konvergenciának. A számítógép és a televízió „egy dobozba költözésével” számos, ma még ismeretlen vagy kevésbé ismert lehetőség nyílik meg a felhasználók előtt: a lineáris műsorszolgáltatás megszűnhet, a jövő televíziónézője maga választja majd ki, hogy milyen műsort és mikor szeretne lehívni.

A konvergencia következtében a szabályozás hangsúlya átkerül az egyes médiumok sajátos, speciális szabályozásáról a mindenhol egyaránt jelentkező problémák (gyermek- és ifjúságvédelem, erkölcsvédelem, személyiségi jogok védelme, gyűlölködés korlátozása, megfelelő tájékoztatás előírása stb.) egységes, minden médium, illetve platform tekintetében érvényes válaszokat adni kívánó szabályozási megoldásokra.

Ez azonban aligha jelent teljes „platformsemlegességet”, egyelőre nem csupán az Európai Unió, hanem a magyar Alkotmánybíróság,⁴ is megkülönbözteti a televíziós és rádiós, illetve a szerkesztett audiovizuális médiaszolgáltatásokat és azok speciális szabályozását.

Az internet alacsony „belépési küszöbe”, a lehetőség, hogy gyakorlatilag bárki bármit közzétehet különösebb költség nélkül, valamint a televíziózás és a világháló lehetséges egybeolvadása bizonyos szempontból minden korábbinál demokratikusabb médiavilágot teremthet. Az új kommunikációs technikák azonban – mint a *mainstream*től függetlenül írt és szerkesztett internetes naplók, a blogok – egyelőre nem veszélyeztetik az intézményes tömegmédiumok pozícióit, és még nagyon-nagyon sokáig a kereskedelmi célú, globális médiabirodalmak fognak gondoskodni legtöbbször tájékoztatásáról és szórakoztatásáról.⁵

⁴ Lásd 1/2007. (I. 18.) AB határozat, 1006/B/2001. AB határozat.

⁵ JACOB ROWBOTTOM: Sajtószabadság és politikai vita a digitális korban. *Fundamentum* 2007/2.

Az új technológiák nem tekinthetők egyfajta csodaszernek, amelyek minden, a sajtóról folytatott korábbi vitát elsimítanak. Korántsem bizonyos, hogy a digitális műsor-szolgáltatás számszerűleg megnövekedett kapacitása valamennyi nézői vagy hallgatói igényt ki fog elégíteni. Elképzelhető, hogy nem csupán a választék stagnálását hozza el, hanem egyenesen a minőség csökkenéséhez is vezethet. Ha ugyanis „a médiapiaci erőforrások a korábbinál lényegesen több szereplő között oszlanak meg, az egyes szolgáltatásokkal elérhető közönségarány csökken, a fajlagos műsor-előállítási és -beszerzési költségek nőnek...”⁶

⁶ POLYÁK GÁBOR: Új média, régi kérdések? A digitális átállás alkotmányjogi vonatkozásai. *Fundamentum* 2007/2, 27.